

MSB genomför en seminarieturné under rubriken Den moderna räddningstjänsten. Det första hölls i Skellefteå och det andra i Borås i mitten av april. Vid seminarierna berättas på arbetsmiljön. – Målet är att ingen ska behöva skadas eller dödas vid en insats mot brand, säger Bo Andersson, MSB. Vid seminariet i Borås fanns också en mini-mässate.

MSB på turné med nya s

BORÅS · Svensk räddningstjänst är inne i ett förändringsskede. Från en inriktning på närmast kompromisslös invändig släckning förskjuts nu fokus mot ett säkrare yrke med angrepp utifrån.

■ MSB genomför en seminarieturné under rubriken Den moderna räddningstjänsten där det nya konceptet presenteras. Den nya taktiken bygger på IR-teknik för att lokalisera branden, skärsläckare och ett snabbt första angrepp från utsidan för att kyla rökgaserna och slå ner branden. Med högttrycksfläktar skapas en bättre miljö för rökdykare vid eventuell livräddning.

Konceptet sammanfaller med EU-projektet Firefight II, ett e-learning program för

utbildning och certifiering av brandmän och befäl.

– Målet med projektet är att ingen ska behöva skadas eller dödas vid en insats mot brand, säger projektledaren Bo Andersson, MSB.

MSB presenterar också en ny rapport med vetenskapliga studier av insatser med skärsläckaren.

– Rapporten innehåller en redovisning av praktiska erfarenheter och analyser av insatser. Den ger en vetenskaplig

förklaring till varför skärsläckaren fungerar, säger Bo Andersson.

Krister Palmqvist, insatsledare vid Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund har tio års erfarenhet av skärsläckaren som utvecklare och utbildare.

– En viktig sak med rapporten är att den på ett vetenskapligt sätt förklarar släckprocessen; att skärsläckaren tränger undan syret och stör jämvikten branden strävar efter. Vi som använt skärsläckare har i tio års tid sett att den inte bara kylar brandgaserna utan även släcker branden medan experterna sagt att det inte går.

Första seminariet hölls i Skellefteå och det andra i Borås i mitten av april.

– Syftet är att MSB ska bli bättre på att berätta vad vi håller på med. Kontakten med räddningstjänsten är oerhört viktig, säger Bo Andersson.

Insatspersonalens arbetsmiljö är i centrum och vid seminariet redovisas goda exempel och pågående projekt. Tommy Eriksson-Wikén från Arbetsmiljöverket berättade om bakgrunden till arbetsmiljöföreskriften om rökdykning och att rökdykning primärt är en metod för livräddning.

Stefan Magnusson, brandman i Skellefteå, berättade om projektet Friska brandmän, och de risker brandmän dagligen utsätter sig för. På hans station har fyra relativt unga medarbetare drabbats av cancer.

Arbetsmiljön i fokus
”Ingen ska behöva skadas eller dödas vid en insats mot brand.”

Bo Andersson, MSB

– På julaftonskvällen berättade min brandmästare att han hade ont i magen. I februari var jag på hans begravning, han hade drabbats av levercancer. Jag säger inte att det har med yrket att göra, men det kan ha det.

Enligt Stefan Magnusson är brandmän överrepresenterade bland en rad sjukdomar.

– Och nu när vi fått in allt fler kvinnor inom operativ räddningstjänst börjar vi få in signa-

Flera varianter av Cafs, tryckluftsskum, demonstrerades. Cafs-aggregat monteras på allt fler brandfordon och en fråga som börjat diskuteras är om det är tillåtet att rökdyka med Cafs.

ENKÄT

Vad tyckte du om seminariedagen?

Björn Svensson, Mälardalen
– Mycket givande. Eftersom jag är huvudskyddsombud var det intressant att höra Tommy Eriksson-Wiken från Arbetsmiljöverket och Stefan Magnusson om brandmäns hälsa. Eftersom vi har problem med bemanning på deltid är det intressant att ta del av nya metoder och teknik.

Hans Trengereid, Ale/Kungälv
– Kul att höra om offensiv enhet. Tvyårr talar man alltid om offensiv enhet i samband med nedskärningar. Men man behöver inte vara så konventionell, kan behålla numerären och vid en omställning i stället satsa på lättare fordon.

Elin Theander, Värends räddningstjänst
– Jag blev imponerad av skärsläckaren som jag inte sett i aktion tidigare. Jag har bara läst rapporten och fått den förevisad i Revinge. Mycket nya idéer och utveckling av befintliga tekniker. Bra att MSB förmedlar vad man håller på med.

MSB om ettsläckkoncept med fördär leverantörer visade det senast

FOTO: GUNNO IVANSSON

läckkonceptet

ler om att de tycker sig oftare än andra drabbas av missfall.

I Skellefteå sitter man inte och "gasar av sig" i en trång lastbilshytt efter insats utan på med rena kläder och larmstälarna åker in i tvättpås.

De fyra cancerdrabbade hade det gemensamt att de var "luftgubbar". Den arbetsuppgiften är numera borta. Stefan Magnusson lyckades få tag i en begagnad diskmaskin från ett storkök och "diskar" nu luftpaketen tre minuter i 90 grader.

– Men det viktigaste av allt är att ha en enkel filtermask i larmstället.

Det nya släckningskonceptet bygger på en så kallad offensiv enhet med skärsläckare. Lars Fredin och David Nielsen från

räddningstjänsten i Halmstad berättade att man där i stället för att bygga en station i stadsdelen Väster satsat på en offensiv enhet som rullar i området.

– Målet är inte att avsluta insatser utan att starta och begränsa; att köpa tid. Många gånger löser man ett larm med små medel, berättar David Nielsen.

I Frölunda har man valt att montera skärsläckaren på en vanlig brandbil. Stora fördelar med skärsläckaren är att den minimerar vattenskadorna och kommer åt dolda utrymmen.

– Vattenskadorna står för 80 procent av skadorna vid bränder. Vi har 1800-talsbebyggelse med upp till en meter tjocka

bjälklag. Vi skannar med IR-kamera och punktar med skärsläckaren som är oslagbar vid dolda glödränder, säger Mikael Enberg.

Ett viktigt steg i en utvecklingsprocess är att utvärdera och dra lärdomar av gjorda insatser. Johan Jenvald presenterade en metod för att fånga upp och placera kritiska händelser utefter en tidslinje. Projektet drivs av MSB och ska leda till en handbok. Metoden ska även in i MSBs utbildningar.

Kommande seminarier hålls i oktober i Revinge och Stockholmsregionen.

Om EU-projektet kan läsas på www.eufirefight.com/.

GUNNO IVANSSON

Ny lag om explosiva varor

Den 1 oktober i år träder den nya lagen om brandfarliga och explosiva varor i kraft.

Största förändringen är att kommunerna får ansvar för tillstånd och tillsyn av explosiva varor.

■ Ansvar för dessa uppgifter låg tidigare hos polisen. Den nya lagen innebär att reglerna på området förenklas och moderniseras. En annan viktig förändring är att lagen vidgas till att omfatta även brott och terrorism.

– Det krävdes för att Sverige ska kunna genomföra ett EU-direktiv och är skälet till att lagen träder i kraft med upp-

seendeväckande kort varsel, säger Torkel Schlegel, chef för rättsenheten på MSB.

Kommunerna måste snabbt ta till sig de nya uppgifterna, inte minst frågan om avgifter för tillstånden.

– Det är viktigt att kommunerna uppmärksammar att man tar aktiv ställning till vem som ska utföra de nya arbetsuppgifterna, säger Torkel Schlegel.

MSB utlovar ett omfattande stöd till kommunerna.

– Tidigt i höst genomför vi två serier av endagsseminarier kring nya lagen. Den ena riktar sig till beslutsfattare och den andra till handläggare, säger Malin Jonsson, MSB.

Ale Kungälv samövade bussräddning

Efter att ha utbildat sin personal i bussräddning ville räddningstjänsten och ambulanssjukvården testa sin samverkansförmåga tillsammans med polisen. När planerna på en övning blev kända ville flera organisationer haka på.

■ – Till slut blev det gigantiskt, alla ville testa sin organisation, berättar övningsledaren Mile Pettersson, brandman.

Det resulterade i en fullskalövning med kommunens krisledning, Posom-grupp, länsstyrelsen, press, mm.

För tre år sedan gick två från räddningstjänsten och två från ambulanssjukvården dåvarande Räddningsverkets instruktörsutbildning i bussräddning. Sedan dess har dessa instruktörer utbildat sina kollegor på respektive organisation.

– Med övningen ville vi känna att vi gått i mål med buss-

projektet och att vi nått en viss nivå. Övningen gav ett kvitto på att vid evakuering av skadade ur en buss tjänar mycket tid på att vara samövade. I princip halveras tiden, säger C-G Hermansson, utbildningsansvarig vid räddningstjänsten Ale Kungälv.

Många pusselbitar föll på plats samtidigt som brister avslöjades.

– Som vanligt vid övningar var det problem kommunikationen, men samverkan fungerade över förväntan, säger Joachim Berglund, övningsledare för ambulanssjukvården. Trafikverket västs Haverikommission hade två observatörer på plats.

– Vi ville skaffa oss kunskap om hur räddningstjänsten gör när de kommer till en olycksplats. Vi gör fordonsinspektioner men kommer in i ett senare skede och då kan det vara bra att veta vilka skador som kommer från räddningsarbetet, säger Erik Liljegren.